FUNDACJA PANOPTYKON

Warszawa, 6 listopada 2026 r.

Szanowny Pan
Przemysław Kuna
Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej

Szanowny Panie Prezesie,

zwracamy się do Pana w dniu, w którym wchodzą w życie przepisy wdrażające w Polsce akt o usługach cyfrowych (DSA). Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej – jako Koordynator ds. Usług Cyfrowych – staje się ich głównym wykonawcą. Jako Fundacja Panoptykon cieszymy się, że przewidziane w DSA procedury nareszcie będą działały w naszym kraju.

Przeciągający się brak przepisów wykonawczych uderzał szczególnie w osoby poszkodowane działaniami i zaniechaniami platform internetowych, badaczy i badaczki poszukujących dostępu do danych i organizacje wyspecjalizowane w zgłaszaniu nielegalnych treści. Frustrował też opinię publiczną, słusznie przejętą zagrożeniami, jakie wiążą się z funkcjonowaniem platform internetowych – aż 85% Polek i Polaków uważa dezinformację za poważne zagrożenie (Pew Research Center, 2025), a 89% rodziców w Polsce martwi się o bezpieczeństwo swoich dzieci w Internecie (badanie More in Common, 2025). Świadomość szkodliwości i zagrożeń płynących z mediów (anty)społecznościowych nigdy nie była tak wysoka.

W Fundacji Panoptykon od lat piętnujemy szkodliwy model biznesowy największych platform internetowych i rekomendujemy systemowe rozwiązania. Te platformy, które świadomie nazywamy (anty)społecznościowymi, uzależniają swoje użytkowniczki i użytkowników i pogłębiają polaryzację społeczną, celowo zwiększając zasięgi materiałom wzbudzającym negatywne emocje. Algorytmy ich systemów rekomendacyjnych faworyzują treści szkodliwe z punktu widzenia demokratycznej debaty publicznej i zdrowia psychicznego. Dzięki sygnalistkom i sygnalistom wiemy, że są to świadome działania.

Platformy (anty)społecznościowe notorycznie naruszają obowiązujące prawo i własne regulaminy, świadomie dopuszczając do swoich serwisów dzieci poniżej 13. roku życia. Według cyklicznego badania „Internet Dzieci" (2025, 2026), ponad połowa dzieci w grupie wiekowej 7-12 lat regularnie korzysta z największych serwisów społecznościowych lub komunikatorów. To właśnie tam dzieci i młodzież trafiają na treści pornograficzne i suicydalne, nawet jeśli aktywnie ich nie poszukują („Diagnoza Młodzieży" 2026").

Wreszcie, duże emocje wzbudza – od lat nierozwiązany – problem prywatnej cenzury firm technologicznych. Z jednej strony platformy arbitralnie cenzurują treści i blokują konta użytkowniczek i użytkowników, z drugiej strony tolerują treści rażąco naruszające prawo. Dla przykładu, w I półroczu 2026 r. platformy internetowe zignorowały ponad 75% zgłoszeń

pochodzących od fact-checkerów z NASK. Badanie przeprowadzone przez organizację HateAid (2025) na platformie YouTube pokazało, że tylko 32% treści zgłoszonych jako *nielegalne* zostało usunięte. Treści nielegalne nie tylko często nie są sprawnie usuwane, ale są wręcz rekomendowane młodym użytkowniczkom i użytkownikom. W Polsce aż 39% uczennic i uczniów siódmej klasy szkoły podstawowej przyznało, że wyświetlają im się treści związane z samookaleczeniem lub samobójstwem („Dobre i złe wiadomości – życie online i offline a zdrowie psychiczne polskich nastolatków. Raport z badań" 2025).

Zdając sobie sprawę z tego, że za egzekwowanie DSA wobec największych platform internetowych odpowiada Komisja Europejska, liczymy na aktywną rolę Urzędu Komunikacji Elektronicznej w zakresie, jaki dopuszcza polskie i europejskie prawo. **W szczególności liczymy na to, że Prezes UKE:**

- **zwróci się do irlandzkiego Koordynatora ds. usług cyfrowych o ocenę sprawy i podjęcie odpowiednich działań w sprawie systemowych naruszeń DSA, dotykających również polskich użytkowniczek i użytkowników, na platformach należących do Mety, Google i TikToka;**

- **podejmie wspólne czynności sprawdzające z innymi Koordynatorami ds. usług cyfrowych w sprawach, które dotyczą użytkowniczek i użytkowników platform internetowych w całej Unii Europejskiej;**

- **zaangażuje się w prace działającej przy Komisji Europejskiej Rady ds. usług cyfrowych, aby jak najszybciej wypracować jednolite standardy stosowania DSA w całej Unii.**

Liczymy też, że UKE stanie się kluczowym partnerem dla organizacji społecznych monitorujących te zagrożenia w Polsce. W tym kontekście **apelujemy o pilne powołanie Trzeciego Wiceprezesa UKE, odpowiedzialnego za usługi cyfrowe i egzekwowanie DSA w Polsce.**

Za jedno z najpilniejszych zadań stojących dziś przed Prezesem UKE uważamy przeciwdziałanie dezinformacji dotyczącej samego DSA. Wbrew pojawiającym się w przestrzeni medialnej opiniom, ten akt nie tylko *nie* tworzy narzędzi „państwowej cenzury", ale zawiera rozwiązania zabezpieczające nas przed cenzurą ze strony firm technologicznych. Te absurdalne zarzuty mogą osłabić zaufanie do nowej regulacji i utrudnić Urzędowi walkę o lepszy Internet dla wszystkich. Dlatego **apelujemy o szeroko zakrojone działania informacyjne, ze szczególnym uwzględnieniem grup podatnych na teorie spiskowe i dezinformację.**

Wreszcie, z pełną powagą, **apelujemy o niezależność PUKE w ocenie wniosków o status zaufanych podmiotów sygnalizujących** (*trusted flaggers*). Wobec silnej polaryzacji w Polsce,

tę funkcję powinny pełnić organizacje wywodzące się z różnych światopoglądów i środowisk, przy zachowaniu niezależności od platform internetowych i aparatu państwa.

W Panoptykonie od ponad 15 lat badamy problemy na styku człowiek-technologia, ze szczególnym uwzględnieniem szkodliwości związanej z działalnością największych platform internetowych. Wspieraliśmy prace koncepcyjne i legislacyjne, które doprowadziły do przyjęcia DSA w 2022 roku, a także przygotowanie odpowiednich przepisów w Polsce. Od momentu wejścia w życie DSA wspieramy Komisję Europejską w ramach dedykowanych grup roboczych. Co roku analizujemy oceny ryzyka i prowadzimy niezależne analizy dotyczące systemowych ryzyk. W tej pracy wspierają nas eksperci i ekspertki z kilkunastu organizacji i ośrodków badawczych w Europie oraz Stanach Zjednoczonych (przykładem takiej współpracy jest brief „Safe by Default. Moving away from engagement-based rankings towards safe, rights-respecting, and human centric recommender systems").

Jako niezależna organizacja społeczna **jestesmy gotowi wspierać działania Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej** analizami, badaniami i radą.

Katarzyna Szymielewicz
Prezeska